

MONASTERIENSIS EPISCOPATVS.

Termini.

Egio Westphaliæ sati ampla, gregibus, quam hominibus a-lendis benignior est; filvis horrida, ac paludibus crebris foeda, veterem illam Germaniam referre videtur. Episcopatibus & Comitatibus frequentibus distinguitur. Episcopatus sunt Monasteriensis, Paderbornensis, Mindensis, Osnabrugensis, Verdensis. Monasteriensis ab oriente Osnabrugensem spectat Episcopatum, à septentrione Comitatum Steinfurensem & Bentheimensem: ab occidente Cliviam, Zutfaniam, & Twentanos: à meridie Marchiæ Comitatum. Irrigatur à præstantissimis fluminibus, Amafi & Lippia. Carolus Magnus domitor Saxonum, & Romanorum Imperator, in Saxoniæ parte inferiore, quæ nunc audit Westphalia, instituit Episcopatū, quem vocavit Mimingerodensem, vel, ut alii interdum vocant, Mimingardefurdensem. Is vero à monasterio illic exstructo appellatiōnem mutuavit, & abolito vetere nomine dictus est Monasteriensis. Monasterium illud condidit in honorem B. Mariæ Virginis Hermannus Episcopus, fueruntque ejus tanta protinus incrementa, ut nomen etiam priscum obfuscariet. Vrbs sita est in planicie. Quinque habet Collegia amplissima, Scholam quoque litterarum & artium, satis celebrem. Qua natura, qua arte est munitissima, præsertim post furores Anabaptistarum, qui sub Episcopo Francisco, Comite de Waldeck, anno 1533 ingentes ob religionem tumultus excitarunt. Primus eorum autor fuit Bernardus Rotmannus, qui extra urbem ad S. Mauritium quum doceret, doctrinam Ecclesiæ Romanæ probatam, applaudente plebe, refutabat. Eum populus rerum novarum avidus in urbem recepit. Nec privata ejus institutione contentus, petiit à Senatu templum. Interea loci venit in urbem ex Hollandia sarcinatorem quidam Leidensis, Iohannes, homo vanus, ambitious, audax, qui in patria Anabaptistarum doctrinam sequutus, Doctoris animum ac confidentiam sumperferat. Venit quoque eodem Hermannus Stapreda, qui Rotmanni collega factus, cœpit ab ipso dissentire, & in parvolorum baptiſmum invehi. Hoc interdiu & publice, Ioanne privatim & nocte, plebis animos impellentibus, magna ad sectam facta est accessio: Senatus jam tunc imminentem nubem prævidens, quum crederet capitibus semotis cætera facilius com-

Germania.

poni posse, jubet autores ab urbe proficisci. At illi porta una egressi alia regressi sunt, magno animo adserentes, sibi à Deo mandatum, ut causam veritatis serio agerent. Vbi hoc non succedit, alia via Senatus rem tentat. Evocat in Curiam Doctores Euangelicos & Anabaptisticos, ratus, penes illos, si committerentur, fore victoriæ. Quum convenienteret, Rotmannus desertis partibus, aperte Anabaptistis se jungit, & infan-tium lavacrum exscretratur, frustra eum increpante collegâ Buschio. Præter opinionem accedit hoc Senatui; rebus tamen pacandis fit Senatusconsultum, quo jubentur Anabaptistarum Doctores urbe quamprimum excedere, dato illis commeatu, quo tuto possent per Episcopi fines proficisci. At illi abdidere se apud suæ doctrinæ sectatores, professi, Deo potius parendum quam hominibus. Crescebat interea numerus Anabaptistarum, & bacchantium more alii alios ad eandem sententiam protrahebant, nullo facto disputandi modo. Quod ut vident Senatus, jubet omnia tempora, uno excepto, claudi: erat enim periculum, ne pars altera, quæ tunc minor esse cœperat, ab Anabaptistis pelleretur. Horum ergo doctrinæ elidenda, Senatus etiam ab Hassia Lantgravio petiit, ut eruditus aliquot viri mitterentur. Missi sunt Theod. Fabritius, & Iohannes Melsingerus: quorum hic statim, sive quod desperatas jam res videret, sive quod sibi diffideret, sponte rediit: alter non ante cessit, quam ab adversariis suis urbe ejectus est. Subornatus interea est ab Anabaptistis quidam, qui, quasi numine adflatus, per compita & vicos discurrevit, exclamans, pœnitentiam agite & rebaptizamini: si minus, jam ira Dei vos obruet. Multi ergo, vel quod iram Dei metuerent, vel quod sibi bonisque suis, crescente furentium turba, consulerent, morem iis gerebant. Sub exitum Decembris quum jam prodissent è latibulis suis occulti Doctores, facto agmine Anabaptistæ forum occupant, machinas bellicas educunt, Curiam quoque invadunt, magno clamore vociferantes, ut qui rebaptizatus non esset, interficeretur. Alii contra, in locum quendam urbis natura munitione sese conferunt, atque ex eo in Anabaptistas forum tenentes armis rem agunt. Tandem conventum est, cautumque ut quisque suam religionem sequeretur. Sed Anabaptistæ, ut in futurum suis rebus consulerent, atque in posterum non pares, sed superiores essent, per Rotmannum & Bernardum Knipperdolingum in vicina oppida mittunt litteras, quibus omnes ejus sententiæ confortes monent, ut relictis fortunis suis statim ad ipsos properent: ita oppleta urbe

I i

pere-